

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

24 грудня 2019 р.

Київ

№ 843-р

Про визнання підтримки суб'єктів господарювання, зазначеної у повідомленні, такою, що не є державною допомогою відповідно до Закону

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет), розглянувши подання Департаменту моніторингу і контролю державної допомоги від 21.12.2019 № 500-01/4513-п та повідомлення про державну допомогу Закарпатської обласної ради, яке надійшло на Портал державної допомоги за реєстраційним номером у базі даних 24215 (вх. № 625 – ПДД від 29.10.2019), яке було подано на виконання статті 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та за формою, що передбачена додатком 1 до Порядку подання та оформлення повідомлення про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 04.03.2016 № 2-рп та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 04.04.2016 за № 501/28631, зі змінами, затвердженими розпорядженням Антимонопольного комітету України від 13.09.2018 № 18-рп, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 27.11.2018 за № 1337/32789,

ВСТАНОВИВ:

1. ПОРЯДОК ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПІДТРИМКУ

- (1) На Портал державної допомоги за реєстраційним номером у базі даних 24215 (вх. № 625 – ПДД від 29.10.2019) Закарпатською обласною радою відповідно до пункту 2 розділу 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» було подано повідомлення про нову державну допомогу (далі – Повідомлення 1).
- (2) Антимонопольним комітетом України листом від 07.11.2019 № 500-29/08-14424 залишено Повідомлення без руху та запитано додаткову інформацію. Закарпатська міська рада надала додаткову інформацію, яка надійшла на Портал державної допомоги за реєстраційним номером у базі даних 24585 (вх. № 669-ПДД від 13.11.2019) (далі – Повідомлення 2).
- (3) Закарпатською обласною радою надано додаткову інформацію листами від 18.11.2019 № 1603/01-30 (вх. № 5-01/5-01/13845 від 22.11.2019), від 29.11.2019 № 1603/01-30 (вх. № 5-01/41369 від 02.12.2019), від 26.11.2019 № 1603/01-30 (вх. № 5-01/41354 від 02.12.2019), від 04.12.2019 № 830/01-15 (вх. № 5-01/14763 від 09.12.2019) та від 09.12.2019 № 1603/01-30 (вх. № 5-01/15122 від 16.12.2019).

2. ВІДОМОСТІ ТА ІНФОРМАЦІЯ ВІД НАДАВАЧА ПІДТРИМКИ

2.1. Надавач підтримки

- (4) Закарпатська обласна рада (88008, м. Ужгород, Закарпатська обл., пл. Народна, 4, ідентифікаційний код юридичної особи 25435963).

2.2. Отримувач підтримки

- (5) Закарпатське обласне комунальне підприємство «Міжнародний аеропорт Ужгород» (далі – ЗОКП «Міжнародний аеропорт Ужгород», Підприємство) (88004, м. Ужгород, Закарпатська обл., вул. Собранецька, 145, ідентифікаційний код юридичної особи 31315735).

2.3. Мета (ціль) підтримки

- (6) Метою підтримки є:
- продовження діяльності та підвищення ефективності функціонування ЗОКП «Міжнародний аеропорт «Ужгород»;
  - дотримання вимог сертифікаційної придатності аеропорту та його служб;
  - підтримання у належному стані матеріально-технічної бази підприємства;
  - створення позитивного іміджу аеропорту для авіакомпаній за рахунок високого рівня обслуговування літаків, чіткої та кваліфікованої роботи всіх служб підприємства;
  - збільшення обсягів авіаційних перевезень та розширення географії маршрутів;
  - розширення сфери надання послуг з непрофільної діяльності;
  - створення умов для інвестиційної привабливості підприємства;
  - компенсація фінансових втрат авіаперевізників при забезпеченні безперервності та регулярності повітряних перевезень при обслуговуванні повітряної лінії за маршрутом Київ – Ужгород – Київ, яка визначена такою, що має суспільно важливий характер відповідно до статті 96 Повітряного кодексу України.

2.4. Очікуваний результат

- (7) ЗОКП «Міжнародний аеропорт «Ужгород» потребує покращення інфраструктури, підвищення техніко-економічних показників підприємства, зокрема:
- збільшення авіаційного пасажиропотоку за рахунок реконструкції та модернізації аеродрому;
  - забезпечення інвестиційної привабливості регіону;
  - збільшення попиту на авіаперевезення;
  - забезпечення можливості та привабливості для лоу-кост перевезень;
  - збільшення авіаційної активності;
  - поліпшення показників авіаційної безпеки;
  - забезпечення належного обслуговування пасажирів і аеровокзалу;
  - збільшення привабливості ЗОКП «Міжнародний аеропорт «Ужгород»;
  - розвиток міжнародних та внутрішніх авіаперевезень пасажирів та вантажів.

2.5. Підстава для надання підтримки

- (8) Рішення Закарпатської обласної ради № 608 від 22.12.2016 «Про Програму підвищення ефективності функціонування Закарпатського обласного комунального підприємства «Міжнародний аеропорт «Ужгород» на 2017 – 2020 роки».

- (9) Рішення Закарпатської обласної ради № 793 від 25.05.2017 «Про внесення змін до Програми підвищення ефективності функціонування Закарпатського обласного комунального підприємства «Міжнародний аеропорт «Ужгород» на 2017 – 2020 роки».
- (10) Рішення Закарпатської обласної ради № 845 від 27.07.2017 «Про внесення змін до Програми підвищення ефективності функціонування Закарпатського обласного комунального підприємства «Міжнародний аеропорт «Ужгород» на 2017 – 2020 роки».
- (11) Рішення Закарпатської обласної ради № 969 від 27.07.2017 «Про затвердження напрямів діяльності та заходів на 2018 рік із виконання Програми підвищення ефективності функціонування Закарпатського обласного комунального підприємства «Міжнародний аеропорт «Ужгород» на 2017 – 2020 роки».
- (12) Рішення Закарпатської обласної ради № 1339 від 13.12.2018 «Про затвердження напрямів діяльності та заходів на 2019 рік із виконання Програми підвищення ефективності функціонування Закарпатського обласного комунального підприємства «Міжнародний аеропорт «Ужгород» на 2017 – 2020 роки».
- (13) Рішення Закарпатської обласної ради № 1471 від 16.05.2019 «Про внесення змін до напрямів діяльності та заходів на 2019 рік із виконання Програми підвищення ефективності функціонування Закарпатського обласного комунального підприємства «Міжнародний аеропорт «Ужгород» на 2017 – 2020 роки».
- (14) Рішення Закарпатської обласної ради № 1532 від 26.09.2019 «Про збільшення статутного капіталу Закарпатського обласного комунального підприємства «Міжнародний аеропорт «Ужгород».
- (15) Рішення Закарпатської обласної ради № 1529 від 26.09.2019 «Про внесення змін до Програми підвищення ефективності функціонування Закарпатського обласного комунального підприємства «Міжнародний аеропорт «Ужгород» на 2017 – 2020 роки, затвердженої рішенням обласної ради від 22 грудня 2016 року № 608».
- (16) Повітряний кодекс України.

2.6. Форма підтримки

- (17) Внесок у статутний капітал підприємства на поповнення обігових коштів з дозволом використання як поточних, так і капітальних видатків.

2.7. Обсяг підтримки

Загальний обсяг підтримки – 34 370 000 грн,

з них:

2017 рік – 6 158 700 грн;

2018 рік – 5 781 300 грн;

2019 рік – 12 900 000 грн;

2020 рік – 9 530 000 грн.

2.8. Тривалість підтримки

- (18) З 02.01.2017 по 31.12.2020.

3. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (19) Відповідно до пункту 1 частини першої статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон) державна допомога суб'єктам господарювання (далі – державна допомога) – підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.
- (20) Отже, державна підтримка є державною допомогою, якщо одночасно виконуються такі умови:
- підтримка надається суб'єкту господарювання;
  - державна підтримка здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;
  - підтримка створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності;
  - підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.

3.1. Вимоги до компенсації витрат, пов'язаних із послугами, які надаються в аеропорту

- (21) Відповідно до статті 70 Повітряного кодексу України експлуатант аеропорту забезпечує прийняття та відправку повітряних суден, організацію наземного обслуговування повітряних суден, пасажирів, екіпажів, багажу, вантажу та пошти, повинен мати для цього аеродром, споруди, обладнання, техніку, персонал і може включати розташовані на його території об'єкти системи організації повітряного руху, метеорологічного обслуговування, вертолітні майданчики, під'їзні колії із смугами відведення, об'єкти соціальної сфери та інші спорудження й об'єкт.
- У разі виконання міжнародних польотів в аеропорту повинні здійснюватися митний, прикордонний, санітарно-карантинний та інші види контролю, які передбачені законодавством України.
- (22) Експлуатант аеропорту несе відповідальність за організацію заходів щодо безпеки польотів, авіаційної безпеки, організацію наземного обслуговування, організацію і проведення пошукових, аварійно-рятувальних і протипожежних робіт у разі аварійних чи надзвичайних подій з повітряними суднами на території аеропорту та в районі аеродрому, ефективно надання послуг користувачам аеропорту.
- (23) Статтею 76 Повітряного кодексу України передбачено, що будівництво та реконструкція аеропортів є суспільною потребою.
- (24) Відповідно до статті 82 Повітряного кодексу України організація та проведення заходів аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення польотів, пожежної безпеки, аварійно-рятувальних робіт на території аеропортів (аеродромів) та в районі відповідальності аеродромів за проведення пошукових та аварійно-рятувальних робіт покладаються на служби аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення польотів підприємств цивільної авіації України. Служба аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення польотів повинна знаходитися під адміністративним контролем управління аеропорту (аеродрому) цивільної авіації України, яке повинно забезпечити організацію, оснащеність, укомплектованість, навчання персоналу та виконання службою функцій за призначенням.

- (25) Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії» суб'єкт природної монополії – суб'єкт господарювання (юридична особа) будь-якої форми власності, який виробляє (реалізує) товари на ринку, що перебуває у стані природної монополії.
- (26) Згідно з частиною другою статті 5 Закону України «Про природні монополії» Комітет веде зведений перелік суб'єктів природних монополій на підставі реєстрів суб'єктів природних монополій у сфері житлово-комунального господарства, що формуються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг, а в інших сферах, в яких діють суб'єкти природних монополій, – національними комісіями регулювання природних монополій у відповідній сфері або органами виконавчої влади, що здійснюють функції такого регулювання до створення зазначених комісій, і КП «Міжнародний аеропорт Запоріжжя» включено до вищезазначеного переліку суб'єктів природних монополій у сфері спеціалізованих послуг транспортних терміналів, портів, аеропортів за переліком, який визначається Кабінетом Міністрів України.
- (27) Постановою Кабінету Міністрів України від 14.07.2010 № 590 затверджено перелік спеціалізованих послуг аеропортів:
- забезпечення посадки, зльоту повітряного судна;
  - забезпечення авіаційної безпеки;
  - забезпечення приймання, зберігання, контролю за якістю та видачі авіаційного пального для зливу у паливозаправник або заправлення баків повітряного судна;
  - забезпечення наднормової стоянки повітряного судна;
  - забезпечення обслуговування пасажирів в аеровокзалах.

3.2. Віднесення заходів державної допомоги до таких, що спрямовані на неекономічну діяльність

- (28) Відповідно до статті 264 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода), сторони домовились, що вони застосовуватимуть статті 262, 263 (3) або 263 (4) Угоди з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 Договору про функціонування Європейського Союзу, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Європейського Союзу.
- (29) Відповідно до пункту 199 Повідомлення Європейської комісії щодо поняття державної допомоги згідно зі статтею 107 (1) Договору ЄС (далі – Повідомлення Єврокомісії) державне фінансування інфраструктури включає усі форми надання державних ресурсів на будівництво, придбання або експлуатацію об'єкта інфраструктури.
- (30) Відповідно до пункту 203 Повідомлення Єврокомісії правила державної допомоги не поширюються на фінансування інфраструктури, яка не призначена для комерційного використання. Це стосується інфраструктури, яка, наприклад, використовується в звичайній діяльності держави, пов'язаній з виконанням публічних повноважень (військові об'єкти, будівлі диспетчерської служби в аеропортах, маяки та інше обладнання, що використовується для навігації, в тому числі річкової, захисту від повеней та раціонального водокористування в інтересах суспільства, охорони правопорядку та здійснення митного контролю), або інфраструктури, яка не

використовується для реалізації товарів чи послуг на ринку (наприклад, безкоштовні дороги загального безоплатного користування).

- (31) Згідно з пунктом 214 Повідомлення Єврокомісії інфраструктура аеропортів включає різні типи інфраструктурних об'єктів. Державне фінансування інфраструктури, яка не призначена для надання комерційних авіаційних послуг користувачам, не підпадає під дію правил державної допомоги. Крім того, державне фінансування об'єктів інфраструктури, призначених для виконання державою публічних функцій та обов'язків, не підпадає під дію правил державної допомоги. Наприклад, керування повітряним рухом, рятувальна та пожежна діяльність, охорона правопорядку, митний контроль та інша діяльність, необхідна для захисту цивільної авіації від правопорушень або незаконного втручання, загалом належать до некомерційної діяльності.
- (32) Параграфами 35, 36, 37 Повідомлення комісії щодо Керівних принципів державної допомоги аеропортам і авіакомпаніям (2014/С 99/03) (далі – Керівні принципи авіації) передбачено:
- діяльність, яка призначена для виконання державою своїх публічних функцій, не має економічного характеру та загалом не підпадає під дію правил державної допомоги;
  - державне фінансування, пов'язане з інфраструктурою та обладнанням, які необхідні для виконання таких заходів, як керування повітряним рухом, рятувальна та пожежна діяльність, охорона правопорядку, митний контроль та інша діяльність, необхідна для захисту цивільної авіації від правопорушень або незаконного втручання, загалом належать до некомерційної діяльності;
  - державне фінансування такої діяльності не є державною допомогою, компенсація не має бути надмірною та не може використовуватися для фінансування інших заходів, будь-яка надмірна компенсація може стати державною допомогою;
  - якщо аеропорт також займається економічною діяльністю, для запобігання перехресному субсидіюванню між різними видами діяльності необхідний облік відокремлених витрат;
  - державне фінансування неекономічної діяльності не повинно призводити до невикористаної дискримінації між аеропортами.

3.3. Послуги, що становлять загальний економічний інтерес

- (33) Згідно з пунктом 14 частини першої статті 1 Закону послуги, що становлять загальний економічний інтерес, – послуги, пов'язані із задоволенням особливо важливих загальних потреб громадян, що не можуть надаватися на комерційній основі без державної підтримки.
- (34) Відповідно до пункту 2 частини другої статті 3 Закону дія цього Закону не поширюється на підтримку господарської діяльності, пов'язаної з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес, у частині компенсації обґрунтованих витрат на надання таких послуг.
- (35) Відповідно до статті 264 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода), сторони домовились, що вони застосовуватимуть статті 262, 263(3) або 263(4) Угоди з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 Договору про функціонування Європейського Союзу, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові

положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Європейського Союзу.

- (36) Згідно з пунктом «с» додатка XXIII до розділу 10 Угоди послуги загального економічного інтересу визначені як «економічна діяльність, яку органи влади визначають як особливо важливу для громадян, і яка не може здійснюватися (або могла б здійснюватися за інших умов) без державного втручання. Така діяльність повинна виявляти особливий характер порівняно із загальним економічним інтересом інших видів економічної діяльності».
- (37) Згідно зі статтею 263 (4) Угоди Сторони протягом п'яти років з дати набрання чинності Угодою мають забезпечити, щоб фінансова та організаційна структура будь-якого підприємства, яке користується спеціальним чи виключним правом, наданим Україною або державою-членом Європейського Союзу, або є вповноваженим на надання послуг, що мають загальний економічний інтерес, і яке отримує компенсацію за надання публічних послуг у будь-якій формі щодо такої послуги, була коректно відображена в окремих бухгалтерських рахунках таким чином, щоб чітко відстежувалось таке:
- витрати та доходи, пов'язані з усіма товарами або послугами, щодо яких підприємству надано спеціальне або виключне право, або усіма послугами, які мають загальний економічний інтерес та які підприємство вповноважене надавати, і, з іншого боку, витрати та доходи, пов'язані з кожним іншим окремим товаром або послугою, щодо яких підприємство здійснює діяльність;
  - повна інформація щодо методів, відповідно до яких витрати та доходи призначаються або розподіляються за різними видами діяльності. Ці методи мають базуватися на принципах бухгалтерського обліку - обумовленості, об'єктивності, прозорості та послідовності відповідно до міжнародно визнаних методологій бухгалтерського обліку, зокрема калькуляції витрат за видом діяльності, та мають базуватися на даних аудиту.
- (38) Відповідно до статті 262(4) Угоди підприємства, уповноважені надавати послуги, що мають загальний економічний інтерес, або такі, які мають характер прибуткової монополії, підпорядковуються правилам, що містяться в цій частині, в тій мірі, в якій застосування цих правил юридично або фактично не перешкоджає виконанню окремих завдань, визначених для них. Розвиток торгівлі не має зазнавати впливу настільки, наскільки це суперечитиме інтересам Сторін.
- (39) Статтею 14 Договору про функціонування Європейського Союзу (далі – Договір ЄС) регламентовано, що Європейський Союз та держави-члени, кожен у межах своїх повноважень, повинні дбати про те, щоб підприємства, які надають послуги загального економічного інтересу, функціонували на базі таких принципів і в таких умовах, зокрема економічного та фінансового характеру, які дозволять їм виконувати свої завдання.
- (40) Відповідно до статті 106 Договору ЄС підприємства, які здійснюють послуги загального економічного інтересу, підпорядковуються правилам конкуренції в таких межах, в яких застосування цих правил не перешкоджає виконанню, юридично або фактично, дорученого їм спеціального завдання.
- (41) Згідно зі статтею 106 (2) Договору ЄС, підприємства, яким доручено надавати ПЗЕІ, є підприємствами, на які покладаються «особливі завдання». Загалом покладання «конкретного завдання щодо надання публічних послуг» на підприємство означає

пропозицію послуг, які, якщо розглядати їх з урахуванням власних комерційних інтересів, підприємство не надаватиме взагалі або не надаватиме в тому ж обсязі або за тих самих умов, застосовуючи критерій загального інтересу, держави-члени можуть покладати особливі зобов'язання на підприємства щодо надання таких послуг. Отже, Комісія вважає, що не буде доцільним застосування визначення як ПЗЕІ до послуги, яка вже надана або може бути надана на задовільному рівні щодо таких умов, як ціна, об'єктивні характеристики якості, безперервність та доступ до послуги, підприємствами, які працюють за звичайних ринкових умов.

- (42) Комісія також вважає, що послуги, які визначаються як ПЗЕІ, повинні бути адресовані громадянам або бути в інтересах суспільства в цілому.
- (43) Додатково, відповідно до рішення Європейського суду від 24.07.2003 № 280/00 Altmark Trans GmbH, Regierungspräsidium Magdeburg v Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH, умовою застосування статті 87(1) Договору про заснування Європейського Співтовариства є те, що державна допомога має впливати на торгівлю між державами-членами. Надання транспортних послуг на місцевому чи регіональному рівні не виключає цього критерію.
Для застосування цього критерію національний суд має переконатися, що виконані такі умови:
- суб'єкт господарювання повинен виконувати зобов'язання з обслуговування населення, і ці зобов'язання чітко встановлені та визначені;
  - параметри, на підставі яких розраховується компенсація, визначені заздалегідь об'єктивним і прозорим способом;
  - компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, понесених суб'єктом господарювання при наданні послуг загального економічного інтересу;
  - суб'єкт господарювання, який надає ці послуги, повинен бути обраний шляхом проведення процедури публічних закупівель. Якщо така процедура не була дотримана, рівень необхідної компенсації визначається на основі аналізу витрат, які є типовими для цього суб'єкта господарювання, і належним чином забезпечений транспортними засобами для здійснення цих послуг, враховуючи відповідний дохід підприємства та розумний прибуток.
- (44) Водночас з метою реалізації повноважень, передбачених частиною третьою статті 106 Договору ЄС, було прийнято рішення Комісії від 20 грудня 2011 року (2012/21/ЄС) щодо застосування статті 106 (2) Договору про функціонування Європейського Союзу до державної допомоги у формі компенсації за суспільні послуги, що надається окремим підприємствам, на які покладено зобов'язання з надання послуг загального економічного інтересу (далі – Рішення 2012/21/ЄС).
- (45) Відповідно до пункту 3 Повідомлення Комісії ЄС щодо застосування правил державної допомоги Європейського Союзу до компенсації, наданої на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес 2012/C 8/02 (далі – Повідомлення Комісії), метою цього Повідомлення є роз'яснення ключових концепцій, що лежать в основі застосування правил державної допомоги до компенсації за послуги, що становлять загальний економічний інтерес.
- (46) Відповідно до пункту 43 Повідомлення Комісії, на думку Суду, коли державний захід підтримки розглядається як компенсація за надання послуг, що надаються підприємствами-одержувачами на виконання зобов'язань із надання громадських послуг, ці підприємства не користуються реальною економічною перевагою, отже,

цей захід не впливає на конкурентну позицію порівняно з конкуруючими суб'єктами, на такий захід не поширюється дія статті 107 (1) Договору. Однак для того, щоб така компенсація не була визнана державною допомогою, необхідно виконати ряд умов.

- (47) Відповідно до пунктів 45 – 46 Повідомлення Комісії поняття ПЗЕІ постійно розвивається і залежить, зокрема, від потреб громадян, технологічних та ринкових змін, соціальних та політичних переваг. За відсутності спеціальних правил Європейського Союзу щодо визначення послуги як ПЗЕІ держави-члени мають широкі дискреційні можливості у визначенні кожної конкретної послуги як ПЗЕІ та надання компенсації постачальнику такої послуги.
- (48) Повідомленням Комісії також встановлено детальні правила, якими буде задовольнятися кожен із критеріїв, передбачений Рішенням у справі Altmark.
- (49) Так, відповідно до першого критерію Рішення у справі Altmark передбачено покладання на суб'єкта господарювання зобов'язань із надання ПЗЕІ, які мають бути чітко визначені.
- Пунктом 52 Повідомлення Комісії передбачено, що покладання зобов'язання з надання ПЗЕІ повинно бути встановлене актом, який залежно від особливостей законодавства держави-члена може мати законодавчий або регуляторний характер, або оформлене договором. Ґрунтуючись на підході Комісії, у такому акті повинно, як мінімум, бути визначено:
- зміст і тривалість зобов'язань із надання ПЗЕІ;
  - назва суб'єкта господарювання і, де це необхідно, територія, на яку поширюються його послуги;
  - характер будь-яких виключних або спеціальних прав, які було надано державним органом влади суб'єкту господарювання щодо ПЗЕІ;
  - методику розрахунку компенсації, контролю та перегляду компенсації;
  - механізм для уникнення й повернення надмірної компенсації.
- (50) Зміст другого критерію Рішення у справі Altmark розкрито в розділі 3.4 Повідомлення Комісії.
- (51) Відповідно до пунктів 54 – 55 Повідомлення, методика, за якою розраховується розмір компенсації, повинна бути визначена заздалегідь об'єктивним та прозорим способом з метою уникнення надання суб'єкту господарювання економічних переваг порівняно з конкуруючими суб'єктами та необхідність попереднього встановлення цієї методики не означає, що компенсація повинна вираховуватись відповідно до певної формули, важливим є виключно те, щоб із самого початку було очевидно, яким способом компенсація буде розраховуватись.
- (52) У пункті 57 Повідомлення Комісії встановлено, що у випадку якщо обґрунтований прибуток є частиною компенсації, методика розрахунку такого прибутку повинна бути визначена актом, який передбачає покладення зобов'язань із надання ПЗЕІ.
- (53) Стосовно третього критерію Рішення у справі Altmark, згідно з яким компенсація не повинна бути надмірною з урахуванням відповідного доходу та обґрунтованого прибутку за виконання ПЗЕІ, Повідомленням передбачено, що обґрунтований прибуток визначається як норма рентабельності постійного капіталу протягом

усього періоду дії договору про надання ПЗЕІ, яку запросив би типовий суб'єкт господарювання з метою прийняття рішення щодо надання ПЗЕІ, протягом визначеного періоду з урахуванням рівня ризику, що визначається залежно від сфери надання таких послуг.

- (54) Згідно з четвертим критерієм, передбаченим Рішенням у справі Altmark, компенсація, що надається, повинна бути або результатом процедури публічних закупівель, яка б дозволила обрати пропозицію з найнижчою ціною за надання таких послуг, або за результатами аналізу витрат, яких поніс би типовий суб'єкт господарювання під час надання таких послуг.
- (55) Пунктом 75 Повідомлення передбачено, що якщо держава-член може показати, що структура витрат підприємства, на яке покладено зобов'язання з надання ПЗЕІ, відповідає структурі середніх витрат подібних (типових) підприємств у відповідному секторі, сума компенсації, яка дозволить підприємству покрити свої витрати, включаючи розумний прибуток, відповідає четвертому критерію Рішення у справі Altmark.

3.4. Критерії допустимості надання державної допомоги аеропортам

- (56) Відповідно до параграфу 69 Керівних принципів авіації, деякі послуги, які здійснюються в аеропорту, можуть розглядатися як послуги загального економічного інтересу. І для того, щоб ці послуги розглядалися як послуги загального економічного інтересу, вони повинні мати особливі характеристики порівняно із звичайною економічною діяльністю, а мета послуги загального економічного інтересу для держави може мати відношення до розвитку не тільки певної економічної діяльності чи певної економічної зони.
- (57) Загальне управління аеропортом може розглядатися як послуги загального економічного інтересу, що й передбачено параграфом 72 Керівних принципів авіації. Однак послугою загального економічного інтересу це може бути тільки тоді, якщо територія, яку обслуговує відповідний аеропорт, є віддаленою. Коли проводиться така оцінка, під час аналізу має бути враховано використання альтернативних видів транспорту, зокрема швидкісні залізничні перевезення та морські перевезення.
- (58) Згідно з параграфом 75 Керівних принципів авіації державна допомога у вигляді компенсації за послуги загального економічного інтересу звільняється від обов'язку повідомлення про державну допомогу, передбаченого статтею 108(3) Договору ЄС, якщо дотримані вимоги, викладені в Рішенні 2012/21/ЄС. До сфери дії рішення 2012/21/ЄС належать надання компенсації аеропортам із середньорічним пасажиропотоком протягом двох фінансових років, які передують року покладення зобов'язань із надання послуги загального економічного значення, що не перевищує 200 000 пасажирів.
- (59) Отже, з урахуванням статті 264 Угоди про Асоціацію між Україною та ЄС, положення Регламенту та додатково – рішення Європейського Суду від 24.07.2003 № 280/00 у справі Altmark Trans GmbH, Regierungspräsidium Magdeburg v Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH, компенсація витрат суб'єкта господарювання, пов'язаних із наданням послуг загального економічного інтересу, є сумісною, якщо:
- суб'єкт господарювання має чітко визначені зобов'язання надавати громадські послуги (обслуговувати населення);

- параметри, на підставі яких обчислюється компенсація, є визначеними заздалегідь об'єктивним і прозорим способом;
- компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, понесених суб'єктом господарювання у зв'язку з наданням послуг загального економічного інтересу. Зокрема, компенсація не може перевищувати суму, необхідну для покриття чистої фінансової різниці між понесеними витратами та отриманими доходами підприємства при виконанні зобов'язання надавати відповідні громадські послуги загального інтересу, з урахуванням доходу, який залишається в підприємства, та розумного рівня прибутку. До витрат можуть бути віднесені, зокрема, фонд заробітної плати, вартість утримання та користування інфраструктурою, ремонт та обслуговування рухомого складу й обладнання, необхідного для функціонування інфраструктури послуг громадського транспорту, постійні витрати та вартість капіталу;
- частина території, яка обслуговується, була б ізольована без аеропорту в тій мірі, яка б зашкодила її соціально-економічному розвитку. Така оцінка повинна враховувати інші види транспорту і, зокрема, швидкісні залізничні послуги.

4. ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ РОЗГЛЯДУ ПОВІДОМЛЕННЯ

4.1. Віднесення заходів державної допомоги до неекономічної діяльності

- (60) Відповідно до матеріалів Справи, державна підтримка, яка надається за рахунок коштів обласного бюджету Закарпатської області у формі внеску в статутний капітал підприємства на поповнення обігових коштів з дозволом використання як поточних, так і капітальних видатків.
- (61) Відповідно до інформації, надісланої листом Закарпатської обласної ради від 09.12.2019 № 1603/01-30 (вх. № 5-01/15122 від 16.12.2019), державна підтримка для ЗОКП «Міжнародний аеропорт Ужгород» буде спрямована на:

Найменування заходу	Сума, грн
2017 рік	
Придбання для служб необхідного обладнання та інвентарю, протипожежних та аварійно-рятувальних технічних засобів, меблів, стендів, жалюзі, килимового покриття, килимів для ВОХОР САБ та бюро перепусток аеропорту, для залу очікування сектору 1 та 2 накопичувача літ.	188 000
Придбання спеціальних технічних засобів захисту інформації (СТЗІ) режимно-секретного об'єкта аеропорту: комп'ютерної техніки; забезпечення сигналізацією; проведення робіт із СТЗІ	10 000
Технічне обслуговування рентгенівських інтроскопів	40 000
Всього: 238 000	
2018 рік	
Придбання для служб необхідного обладнання та інвентарю, протипожежних та аварійно-рятувальних технічних засобів, вагів підлогових	134 700
Придбання технічних засобів безпеки: стаціонарного металодетектора аروحного типу; обладнання для системи тривожної сигналізації зброярні, КПП-1	184 500
Придбання аварійно-рятувального обладнання	100 000

Оснащення огорожі аншлагами	15 000
Всього: 434 200	
2019 рік	
Придбання для служб необхідного обладнання та інвентарю, засобів відеоспостереження, протипожежних та аварійно-рятувальних технічних засобів тощо	87 300
Всього: 87 300	
Загальна сума : 759 500	

- (62) Враховуючи зазначене, кошти державної підтримки спрямовуються на здійснення фінансування заходів, пов'язаних з інфраструктурою та обладнанням, які необхідні для виконання таких заходів, як керування повітряним рухом, рятувальна та пожежна діяльність, охорона правопорядку, митний контроль та інша діяльність, необхідна для захисту цивільної авіації від правопорушень або незаконного втручання ЗОКП «Міжнародний аеропорт Ужгород», які не призначені для надання комерційних авіаційних послуг користувачам та не підпадають під дію правил державної допомоги відповідно до пункту 214 Повідомлення Єврокомісії та параграфів 35, 36, 37 Керівних принципів авіації, якими передбачено, що діяльність, яка призначена для виконання державою своїх публічних функцій, не має економічного характеру та загалом не підпадає під дію правил державної допомоги, оскільки керування повітряним рухом та інша діяльність, необхідна для захисту цивільної авіації від правопорушень або незаконного втручання, загалом належать до неекономічної діяльності.

4.1.1. Надання підтримки суб'єкту господарювання

- (63) Статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що суб'єкт господарювання – юридична особа незалежно від організаційно-правової форми та форми власності чи фізична особа, що здійснює діяльність з виробництва, реалізації, придбання товарів, іншу господарську діяльність, у тому числі яка здійснює контроль над іншою юридичною чи фізичною особою; група суб'єктів господарювання, якщо один або декілька з них здійснюють контроль над іншими.
- (64) ЗОКП «Міжнародний аеропорт Ужгород», якому надається державна підтримка у формі внеску в статутний капітал підприємства на поповнення обігових коштів з дозволом на використання як поточних, так і капітальних видатків, є суб'єктом господарювання у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

4.1.2. Надання підтримки за рахунок ресурсів держави

- (65) Пунктом 16 частини першої статті 1 Закону встановлено, що ресурси держави – рухоме і нерухоме майно, кошти державного бюджету, інші кошти, що є об'єктом права державної власності, земля та інші природні ресурси, що є об'єктами права власності Українського народу, бюджети фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, щодо яких здійснюється державний нагляд або якими управляють чи розпоряджаються органи влади.
- (66) Отже, надання підтримки ЗОКП «Міжнародний аеропорт Ужгород» для здійснення заходів, пов'язаних з інфраструктурою та обладнанням, які необхідні для виконання таких заходів, як керування повітряним рухом, рятувальна та пожежна діяльність, охорона правопорядку, митний контроль та інша діяльність, необхідна для захисту

цивільної авіації від правопорушень або незаконного втручання, здійснюється за рахунок бюджету Закарпатської області, тобто за рахунок місцевих ресурсів у розумінні Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

4.1.3. Створення переваг для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності

- (67) Відповідно до інформації, отриманої під час розгляду Справи, повідомлена підтримка спрямована на здійснення заходів, пов'язаних з інфраструктурою та обладнанням, які необхідні для виконання таких заходів, як керування повітряним рухом, рятувальна та пожежна діяльність, охорона правопорядку, митний контроль та інша діяльність, необхідна для захисту цивільної авіації від правопорушень або незаконного втручання, які не призначені для надання комерційних авіаційних послуг користувачам, а спрямовані на діяльність із виконання державою своїх публічних функцій.
- (68) Отже, враховуючи наведену інформацію, фінансова підтримка ЗОКП «Міжнародний аеропорт Ужгород» на здійснення заходів, пов'язаних з інфраструктурою та обладнанням, які необхідні для виконання таких заходів, як керування повітряним рухом, рятувальна та пожежна діяльність, охорона правопорядку, митний контроль та інша діяльність, необхідна для захисту цивільної авіації від правопорушень або незаконного втручання, не створює переваг для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.

4.1.4. Спотворення або загроза спотворення економічної конкуренції

- (69) Відповідно до статті 1 Закону однією з ознак державної допомоги є спотворення або загроза спотворення економічної конкуренції допомогою, яка надається суб'єктові господарювання.
- (70) Згідно зі статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», економічна конкуренція (конкуренція) – це змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку. Ринку, у свою чергу, є сферою обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція.
- (71) Під господарською діяльністю у статті 3 Господарського кодексу України розуміється діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність.
- (72) Тобто, для того щоб мати вплив на економічну конкуренцію (спотворювати або загрожувати спотворенням конкуренції), допомога суб'єктові господарювання повинна стосуватися діяльності такого суб'єкта щодо виробництва товару (виконання робіт, надання послуг), який має вартісний характер і цінову визначеність та бере участь у господарському обороті на ринку.

- (73) Отже, послуги ЗОКП «Міжнародний аеропорт Ужгород», яке створено з метою реалізації самоврядних повноважень (функцій) органів місцевого самоврядування із забезпечення виконання місцевих програм та на здійснення заходів, пов'язаних з інфраструктурою та обладнанням, які необхідні для виконання таких заходів, як керування повітряним рухом, рятувальна та пожежна діяльність, охорона правопорядку, митний контроль та інша діяльність, необхідна для захисту цивільної авіації від правопорушень або незаконного втручання, фінансуються за рахунок бюджету Закарпатської області, надаються безкоштовно, не реалізуються на ринку, у розумінні Закону України «Про захист економічної конкуренції», та не беруть участі у господарському обороті, а отже, не спотворюють та не можуть спотворити економічну конкуренцію.
- (74) Як наслідок, підтримка у формі внеску в статутний капітал підприємства на поповнення обігових коштів з дозволом використання як поточних, так і капітальних видатків на здійснення заходів, пов'язаних з інфраструктурою та обладнанням, які необхідні для виконання таких заходів, як керування повітряним рухом, рятувальна та пожежна діяльність, охорона правопорядку, митний контроль та інша діяльність, необхідна для захисту цивільної авіації від правопорушень або незаконного втручання, що виділяється на підставі рішення Закарпатської обласної ради № 608 від 22.12.2016 «Про Програму підвищення ефективності функціонування Закарпатського обласного комунального підприємства «Міжнародний аеропорт «Ужгород» на 2017 – 2020 роки» Закарпатському обласному комунальному підприємству «Міжнародний аеропорт Ужгород» на період з 02.01.2017 по 31.12.2020 у сумі **759 500 грн, не є державною допомогою відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».**
- (75) Разом із тим слід зазначити, що:
- державне фінансування ЗОКП «Міжнародний аеропорт Ужгород» повинно спрямовуватися лише на покриття витрат на здійснення заходів, пов'язаних з інфраструктурою та обладнанням, які необхідні для виконання таких заходів, як керування повітряним рухом, рятувальна та пожежна діяльність, охорона правопорядку, митний контроль та інша діяльність, необхідна для захисту цивільної авіації від правопорушень або незаконного втручання, та в жодному разі не повинно покривати витрати на здійснення комерційної діяльності;
  - використання коштів державної підтримки ЗОКП «Міжнародний аеропорт Ужгород» на здійснення комерційної діяльності може містити ознаки державної допомоги;
  - надавач підтримки має забезпечити постійний контроль за обліком доходів, витрат та видатків за видами діяльності та за джерелами фінансування отримувача підтримки, окремо в розрізі синтетичних та аналітичних рахунків;
  - працівники, які задіяні в комерційній та некомерційній діяльності підприємства, мають знаходитися в окремих підрозділах штатного розкладу підприємства та отримувати заробітну плату з різних джерел фінансування; якщо як у комерційній, так і в некомерційній діяльності задіяні одні й ті ж самі працівники, має бути забезпечено ведення обліку робочого часу, протягом якого кожен із таких працівників був задіяний у комерційній та некомерційній діяльності підприємства, зазначені працівники мають отримувати заробітну плату з різних джерел фінансування пропорційно часу, протягом якого вони були задіяні в різних видах діяльності підприємства;
  - надавач державної підтримки має забезпечити контроль за тим, щоб товари, роботи та послуги, закуплені за рахунок ресурсів держави, не використовувалися для комерційної діяльності підприємства.

4.2. Надання державної підтримки для забезпечення обслуговування повітряної лінії за маршрутом Київ – Ужгород – Київ.

- (76) Відповідно до інформації, надісланої листом Закарпатської обласної ради від 09.12.2019 № 1603/01-30 (вх. № 5-01/14845 від 10.12.2019), державна підтримка для ЗОКП «Міжнародний аеропорт Ужгород» буде спрямована на забезпечення безперервності та регулярності повітряних перевезень при обслуговуванні повітряної лінії за маршрутом Київ – Ужгород – Київ, яка визначена такою, що має суспільно важливий характер відповідно до статті 96 Повітряного кодексу України, у тому числі компенсація фінансових втрат, сума якої становитиме 4 583 300 грн.
- (77) Відповідно до інформації, отриманої від надавача, за ініціативою та за сприяння обласної ради та облдержадміністрації у 2019 році з аеропорту Ужгород виконувався регулярний рейс за напрямком Ужгород – Київ – Ужгород, який визнано таким, що має суспільно важливий характер відповідно до статті 96 Повітряного кодексу України. Для виконання цього рейсу було залучено авіаційну компанію «Публічне акціонерне товариство «Мотор Січ».
- (78) Однак надання підтримки ЗОКП «Міжнародний аеропорт Ужгород» у формі внеску у статутний капітал підприємства на поповнення обігових коштів з дозволом використання як поточних, так і капітальних видатків у частині: забезпечення безперервності та регулярності повітряних перевезень при обслуговуванні повітряної лінії за маршрутом Київ – Ужгород – Київ, яка визначена такою, що має суспільно важливий характер відповідно до статті 96 Повітряного кодексу України, у тому числі компенсація фінансових витрат у сумі 4 583 300 грн відповідно до рішення Закарпатської обласної ради № 608 від 22.12.2016 «Про Програму підвищення ефективності функціонування Закарпатського обласного комунального підприємства «Міжнародний аеропорт «Ужгород» на 2017 – 2020 роки», потребує здійснення додаткового аналізу.
- (79) На підставі наведеного, а також інформації та документів, наданих у Повідомленні 2, встановлено, що в Комітеті недостатньо інформації, необхідної для всебічного та об'єктивного розгляду допустимості державної допомоги, зокрема: чи має така державна допомога вибіркового характеру; чи буде спотворювати конкуренцію державна допомога; причини непроведення конкурсу щодо визначення виконавців послуг з обслуговування повітряної лінії за маршрутом Київ – Ужгород – Київ, яка визначена такою, що має суспільно важливий характер.
- (80) Отже, враховуючи наведене й відсутність повної, всебічної та ґрунтовної інформації і документів, необхідних для розгляду **державної допомоги** у формі внеску у статутний капітал підприємства на поповнення обігових коштів з дозволом використання як поточних, так і капітальних видатків у частині: забезпечення безперервності та регулярності повітряних перевезень при обслуговуванні повітряної лінії за маршрутом Київ – Ужгород – Київ, яка визначена такою, що має суспільно важливий характер відповідно до статті 96 Повітряного кодексу України, у тому числі компенсація фінансових втрат у сумі 4 583 300 грн відповідно до рішення Закарпатської обласної ради № 608 від 22.12.2016 «Про Програму підвищення ефективності функціонування Закарпатського обласного комунального підприємства «Міжнародний аеропорт «Ужгород» на 2017 – 2020 роки», є **необхідність проведення поглибленого аналізу** допустимості державної допомоги

для конкуренції відповідно до Закону. Отже, зазначене питання буде виділено в окреме провадження.

4.3. Віднесення послуг, які надаються в аеропорту, до ПЗЕІ

- (81) Згідно з пунктом 14 частини першої статті 1 Закону послуги, що становлять загальний економічний інтерес, – послуги, пов'язані із задоволенням особливо важливих загальних потреб громадян, що не можуть надаватися на комерційній основі без державної підтримки.
- (82) З урахуванням визначення в пункті 14 статті 1 Закону послуг, що стосуються діяльності аеропорту, зокрема, забезпечення посадки, зльоту повітряного судна; забезпечення авіаційної безпеки; забезпечення приймання, зберігання, контролю за якістю та видачі авіаційного пального для зливу в паливозаправник або заправлення баків повітряного судна; забезпечення наднормової стоянки повітряного судна; забезпечення обслуговування пасажирів в аеровокзалах, пов'язані із задоволенням особливо важливих загальних потреб громадян, що не можуть надаватися на комерційній основі без державної підтримки та є послугами загального економічного інтересу.

4.4. Оцінка заходу державної підтримки на відповідність критеріям у справі Altmark

- (83) Відповідно до статті 3 Закону дія цього Закону не поширюється на будь-яку підтримку господарської діяльності, пов'язаної, зокрема, з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес, у частині компенсації обґрунтованих витрат на надання таких послуг.
- (84) Компенсація витрат суб'єкта господарювання, пов'язаних із наданням послуг, що становлять ПЗЕІ, не є державною допомогою у значенні статті 107 Договору, за умови, що задовольняються чотири сукупних критерії Altmark:
- *суб'єкт господарювання повинен виконувати зобов'язання з обслуговування населення, і ці зобов'язання чітко встановлені та визначені.*
Зобов'язання ЗОКП «Міжнародний аеропорт Ужгород» з обслуговування населення чітко встановлені та визначені Повітряним кодексом України та Статутом ЗОКП «Міжнародний аеропорт Ужгород».
Отже, вимогу критерію дотримано;
  - *параметри, на підставі яких розраховується компенсація, визначені заздалегідь об'єктивним і прозорим способом.*
Закарпатська обласна рада не надала інформації та підтвердних документів щодо параметрів, на підставі яких обчислюється компенсація. Також відсутня інформація щодо об'єктивності та прозорості обчислення відповідної компенсації;
Отже, вимогу критерію не дотримано;
  - *компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, понесених суб'єктом господарювання при наданні послуг загального економічного інтересу.*
Закарпатська обласна рада не надала підтвердних документів, що компенсація не є надмірною, тобто не перевищує суми, необхідної для покриття чистої фінансової різниці між понесеними при наданні ПЗЕІ витратами та доходами суб'єкта господарювання від надання ПЗЕІ, з урахуванням розумного рівня прибутку;
Отже, вимогу критерію не дотримано;

- суб'єкт господарювання, який надає ці послуги, повинен бути обраний шляхом проведення процедури публічних закупівель. Якщо такої процедури не було дотримано, рівень необхідної компенсації визначається на основі аналізу витрат, які є типовими для цього суб'єкта господарювання, і належним чином забезпечений транспортними засобами для здійснення цих послуг, враховуючи відповідний дохід підприємства та розумний прибуток.

Надавач не надав інформації щодо проведення процедури публічних закупівель або аналізу витрат, які є типовими для цього суб'єкта господарювання (отримувача), і належним чином забезпечений транспортними засобами для здійснення цих послуг, враховуючи відповідний дохід підприємства та розумний прибуток.

Отже, вимогу критерію не дотримано.

- (85) Тобто, Закарпатська обласна рада не надала достатніх обґрунтувань того, що компенсацію на надання послуг, які становлять загальний економічний інтерес, було визначено заздалегідь об'єктивним і прозорим способом та що вона є обґрунтованою. Так, відсутній опис механізму визначення компенсації та параметрів для розрахунку, опис заходів щодо уникнення та повернення будь-якої надмірної компенсації.
- (86) Враховуючи викладене, чотири сукупних критерії Altmark кумулятивно не дотримано.
- (87) Отже, державна підтримка для здійснення заходів щодо компенсації витрат за ПЗЕІ в частині поповнення обігових коштів з дозволом використання як поточних, так і капітальних видатків на покращення інфраструктури, підвищення техніко-економічних показників, **не може вважатися** компенсацією обґрунтованих витрат на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, відповідно до частини другої статті 3 Закону, що не є державною допомогою.

4.5. Визнання належності заходу підтримки до державної допомоги

4.5.1. Надання підтримки суб'єкту господарювання

- (88) Статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що суб'єкт господарювання – юридична особа незалежно від організаційно-правової форми та форми власності чи фізична особа, що здійснює діяльність з виробництва, реалізації, придбання товарів, іншу господарську діяльність, у тому числі яка здійснює контроль над іншою юридичною чи фізичною особою; група суб'єктів господарювання, якщо один або декілька з них здійснюють контроль над іншими.
- (89) ЗОКП «Міжнародний аеропорт Ужгород», якому надається державна підтримка у формі внесків у статутний капітал підприємства на поповнення обігових коштів з дозволом використання як поточних, так і капітальних видатків для покращення інфраструктури та підвищення техніко-економічних показників, є суб'єктом господарювання у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

4.5.2. Надання підтримки за рахунок ресурсів держави

- (90) Пунктом 16 частини першої статті 1 Закону встановлено, що ресурси держави – рухоме і нерухоме майно, кошти державного бюджету, інші кошти, що є об'єктом права державної власності, земля та інші природні ресурси, що є об'єктами права

власності Українського народу, бюджети фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, щодо яких здійснюється державний нагляд або якими управляють чи розпоряджаються органи влади.

- (91) Надання підтримки ЗОКП «Міжнародний аеропорт Ужгород» для здійснення заходів щодо компенсації витрат за ПЗЕІ в частині внесків у статутний капітал підприємства на поповнення обігових коштів з дозволом використання як поточних, так і капітальних видатків для покращення інфраструктури та підвищення техніко-економічних показників, здійснюється за рахунок коштів обласного бюджету Закарпатської області, тобто за рахунок місцевих ресурсів у розумінні Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

4.5.3. Створення переваг для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності

- (92) Повідомлена підтримка спрямована на здійснення заходів щодо компенсації витрат за ПЗЕІ в частині внесків у статутний капітал підприємства на поповнення обігових коштів з дозволом використання як поточних, так і капітальних видатків для покращення інфраструктури та підвищення техніко-економічних показників ЗОКП «Міжнародний аеропорт Ужгород», яке здійснює прийняття та відправлення повітряних суден, забезпечення авіаційних перевезень пасажирів, вантажів, багажу та пошти необхідними засобами.
- (93) Відповідно до інформації, надісланої листом Закарпатської обласної ради від 09.12.2019 № 1603/01-30 (вх. № 5-01/15122 від 16.12.2019), державна підтримка для ЗОКП «Міжнародний аеропорт Ужгород» буде спрямована на:

Найменування заходу	Сума, грн
2017 рік	
Проведення поточного ремонту асфальтобетонного покриття аеродрому (руліжних доріжок та перону)	150 000
Реконструкція ЗОКП «Міжнародний аеропорт «Ужгород», вул. Собранецька, 145, м. Ужгород, а саме капітальний ремонт штучної злітно-посадкової смуги	1 232 600
Придбання програмного забезпечення та оргтехніки для автоматизованої системи реєстрації пасажирів і організації перевезень пасажирів	199 600
Проведення навчання персоналу аеропорту	70 000
Придбання палива та пально-мастильних матеріалів	35 000
Фінансова підтримка, у тому числі для погашення заборгованості із виплати заробітної плати, оплати за спожиті комунальні послуги та енергоносії, інших першочергових видатків для забезпечення безперебійної роботи комунального підприємства	4 233 500 з них: з/п – 3 515 900; комунальні послуги – 717 600
Всього: 5 920 700	
2018 рік	
Проведення поточного ремонту системи світлосигнального обладнання аеродрому «М-2», придбання запасних частин та витратних матеріалів, проведення технічної експертизи обладнання світлосигнальної системи Вогні малої інтенсивності «М-2» та визначення параметрів експлуатаційного мінімуму аеродрому	270 000
Придбання комп'ютерної та оргтехніки для служб	50 000

підприємства	
Проведення навчання персоналу аеропорту	55 000
Проведення капітального ремонту електроживлення аеропорту із встановленням енергозберігальних систем	20 300
Придбання радіостанцій переносних	12 000
Придбання палива та пально-мастильних матеріалів	25 000
Очищення території аеродрому від чагарників (покіс трави)	91 800
Страховання відповідальності експлуатанта аеропорту	198 000
Погашення заборгованості з виплати заробітної плати та сплати податків	4 105 000
Оплата за спожиті комунальні послуги та енергоносії	520 000
Всього: 5 347 100	
2019 рік	
Проведення топографо-геодезичних робіт з обстеження приаеродромної території та створення бази даних про перешкоди	948 000
Проведення регламентних робіт з технічного обслуговування обладнання	242 000
Проведення навчання персоналу аеропорту	280 000
Обов'язкове страхування відповідальності експлуатанта аеропорту (аеродрому) за шкоду, заподіяну третім особам	162 500
Придбання палива та пально-мастильних матеріалів	200 000
Фінансова підтримка, у тому числі для погашення заборгованості з виплати заробітної плати, оплати за спожиті комунальні послуги та енергоносії	6 396 900 з них: з/п – 5 399 610; комунальні послуги – 997 290
Всього: 8 229 400	
2020 рік	
Фінансова підтримка, у тому числі для погашення заборгованості з виплати заробітної плати, оплати за спожиті комунальні послуги та енергоносії	9 530 000 з них: з/п – 7 080 000; комунальні послуги – 1 920 000
Всього: 9 530 000	
Загальна сума : 29 027 200	

- (94) Надання компенсації одному суб'єкту господарювання є вибірковою та встановлює для нього перевагу серед інших суб'єктів господарювання, що працюють на ринку надання послуг з перевезень пасажирів, вантажів, багажу та пошти необхідними засобами.
- (95) Отже, у результаті отримання повідомленої фінансової підтримки ЗОКП «Міжнародний аеропорт Ужгород» набуває переваг, що недоступні іншим суб'єктам господарювання у звичайних ринкових умовах.

4.5.4. Спотворення або загроза спотворення економічної конкуренції

- (96) Підтримка надається ЗОКП «Міжнародний аеропорт Ужгород», тобто одному суб'єкту господарювання, який здійснює, зокрема прийняття та відправлення

повітряних суден, забезпечення авіаційних перевезень пасажирів, вантажів, багажу та пошти необхідними засобами у Закарпатській області.

- (97) Однак державна підтримка ЗОКП «Міжнародний аеропорт Ужгород» надає йому переваг, які покращують конкурентну позицію цього суб'єкта господарювання порівняно з іншими суб'єктами господарювання, що здійснюють або могли б здійснювати аналогічну господарську діяльність і які не отримують такої фінансової підтримки.
- (98) Отже, державна підтримка ЗОКП «Міжнародний аеропорт Ужгород» на здійснення заходів щодо компенсації витрат за ПЗЕІ в частині внесків у статутний капітал підприємства на поповнення обігових коштів з дозволом використання як поточних, так і капітальних видатків для покращення інфраструктури та підвищення техніко-економічних показників, спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.

4.5.5. Віднесення повідомленої державної підтримки до державної допомоги

- (99) Повідомлена державна підтримка, яка надається ЗОКП «Міжнародний аеропорт Ужгород» за рахунок місцевих ресурсів на здійснення заходів щодо компенсації витрат за ПЗЕІ в частині внесків у статутний капітал підприємства на поповнення обігових коштів з дозволом використання як поточних, так і капітальних видатків для покращення інфраструктури та підвищення техніко-економічних показників, є державною допомогою у розумінні Закону.

4.6. Оцінка допустимості державної допомоги

- (100) Відповідно до частини першої статті 6 Закону державна допомога може бути визнана допустимою, якщо вона надається для цілей, зокрема, виконання загальнодержавних програм розвитку або розв'язання соціальних та економічних проблем загальнонаціонального характеру.
- (101) Якщо критеріїв у справі Altmark не дотримано, для проведення відповідної оцінки допустимості державної допомоги під час надання послуг громадського транспорту для оцінки використовуються Керівні принципи авіації 2014/C99/03.
- (102) *Стаття 74 Керівних принципів авіації передбачає, що якщо один із сукупних критеріїв рішення у справі Altmark не виконується, компенсація за державну послугу надає економічну перевагу своєму бенефіціару та може становити державну допомогу в значенні Статті 107 (1) Договору. Така державна допомога може вважатися сумісною з внутрішнім ринком відповідно до статті 106 (2) Договору, якщо всі критерії сумісності розроблені для застосування цієї статті.*
- (103) *Стаття 75 Керівних принципів авіації передбачає, що державна допомога у вигляді компенсації за державну послугу звільняється від вимоги щодо повідомлення Статті 108 (3) Договору, якщо будуть виконані вимоги, викладені у Рішенні 2012/21 / ЄС. Сфера застосування Рішення 2012/21 / ЄС охоплює компенсацію за комунальні послуги, що надаються:*
- компенсація за надання послуг загального економічного значення, що стосується аеропортів і портів, у яких середньорічний пасажиропотік протягом двох фінансових років, що передують року покладення зобов'язань із надання послуги загального економічного значення, не перевищує 200 тис. пасажирів для аеропортів.

- (104) Характеризуючи діяльність ЗОКП «Міжнародний аеропорт Ужгород», слід відзначити кількість показників зльоту, посадки та пасажиропотоку. Відповідно до інформації, зазначеної в листі Закарпатської обласної ради від 18.11.2019 № 1603/01-30 (вх. № 5-01/5-01/13845 від 22.11.2019), обсяги пасажиропотоку ЗОКП «Міжнародний аеропорт Ужгород» становлять:
- за 2017 рік: відправка – 182 пас., прибуття – 182 пас.;
  - за 2018 рік: відправка – 257 пас., прибуття – 257 пас.;
  - перше півріччя 2019 року: відправка – 257 пас., прибуття – 257 пас.
- Отже пасажиропотік ЗОКП «Міжнародний аеропорт Ужгород» не перевищує 200 000 пасажирів протягом двох фінансових років, що передують року доручення надання послуги загального економічного інтересу, що відповідає Рішенню 2012/21/ЄС та параграфу 75 Керівних принципів авіації.
- (105) *Стаття 72 Керівних принципів авіації передбачає, що управління аеропортом, в обґрунтованих випадках, може вважатись ПЗЕІ. Комісія вважає, що це може бути лише в тому випадку, якщо частина території, яка обслуговується, була б ізольована без аеропорту в тій мірі, яка б зашкодила її соціально-економічному розвитку. Така оцінка повинна враховувати інші види транспорту і, зокрема, швидкісні залізничні послуги.*
- (106) Відповідно до інформації, зазначеної в листі Закарпатської обласної ради від 18.11.2019 № 1603/01-30 (вх. № 5-01/5-01/13845 від 22.11.2019), найближчі аеропорти знаходяться в інших областях України та в Словаччині на такій відстані від ЗОКП «Міжнародний аеропорт Ужгород»:
- комунальне підприємство «Міжнародний аеропорт Чернівці» – 443 км;
  - Міжнародний аеропорт «Івано-Франківськ» – 307 км;
  - державне підприємство «Міжнародний аеропорт Львів» імені Данила Галицького – 276 км;
  - Тернопільське обласне комунальне підприємство «Фірма Тернопільвіаавтотранс» – 407 км;
  - Міжнародний аеропорт «Кошице» (з необхідністю проходження митного та прикордонного контролю) – 105 км.
- Тому наразі відсутні альтернативні способи швидкісного сполучення з аеропортами-конкурентами.
- (107) Здійснення перевезень пасажирів до цих міст можливе лише залізничним та автомобільним транспортом:
- До комунального підприємства «Міжнародний аеропорт Чернівці»:
- автомобілем – 7 год. (443 км);
  - потягом – 13 год.
- До Міжнародного аеропорту «Івано-Франківськ»:
- автомобілем – 4 год. (307 км);
  - потягом – 12 год.
- До державного підприємства «Міжнародний аеропорт Львів» імені Данила Галицького:
- автомобілем – 4 год. (276 км);
  - потягом – 8 год.
- До Тернопільського обласного комунального підприємства «Фірма Тернопільвіаавтотранс»:
- автомобілем – 6 год. (407 км);
  - потягом – 10 год.

До Міжнародного аеропорту «Кошице» (без урахування часу на проходження прикордонного та митного контролю):

- автомобілем – 3 год. (105 км);
- потягом – 4 год.

- (108) Тому Закарпатська область, а відповідно і ЗОКП «Міжнародний аеропорт Ужгород», через своє географічне місцезнаходження, відсутність альтернативних способів швидкісного сполучення з іншими регіонами має стратегічне значення для розвитку регіону та забезпечення зв'язків з європейськими та іншими зарубіжними країнами. Географічне розташування підприємства сприяє наданню послуг з обслуговування міжнародних чартерних рейсів, в основному, так званої «малої авіації», що цікавить ділових партнерів та бізнес Закарпатської області. Подальше забезпечення діяльності ЗОКП «Міжнародний аеропорт Ужгород» та розвиток регулярних авіаперевезень сприятимуть створенню для жителів області та ділових партнерів регіону додаткових зручностей, підвищенню рівня комфорту та мобільності, зростанню туристичної привабливості Закарпаття для населення України та зарубіжжя. Крім цього, підприємство має важливе стратегічне значення для регіону, що підтверджують повені на Закарпатті у 1999 та 2001 роках, коли ЗОКП «Міжнародний аеропорт Ужгород» приймало великотонажні повітряні судна з України та країн Європи з гуманітарною допомогою для потерпілих.
- (109) Отже, ЗОКП «Міжнародний аеропорт Ужгород» на сьогодні не має альтернативи у швидкісному сполученні з такими найближчими аеропортами, як Міжнародний аеропорт Чернівці, Міжнародний аеропорт «Івано-Франківськ», Міжнародний аеропорт «Львів» та Міжнародний аеропорт «Тернопіль», що й відповідає параграфу 72 Керівних принципів авіації.
- (110) Враховуючи те, що послуги, які стосуються діяльності аеропорту, є послугами загального економічного інтересу, ЗОКП «Міжнародний аеропорт Ужгород» є віддаленим аеропортом, у якого відсутні альтернативи у швидкісному сполученні з такими найближчими аеропортами а також низький пасажиропотік, тому згідно з Керівними принципами авіації інтенсивність допустимих витрат ЗОКП «Міжнародний аеропорт Ужгород» становить 100 %.
- (111) Враховуючи викладене, державна допомога у формі внеску у статутний капітал підприємства на поповнення обігових коштів з дозволом використання як поточних, так і капітальних видатків для покращення інфраструктури та підвищення техніко-економічних показників, що виділяється на підставі бюджетного запиту за рішенням Закарпатської обласної ради № 608 від 22.12.2016 «Про Програму підвищення ефективності функціонування Закарпатського обласного комунального підприємства «Міжнародний аеропорт «Ужгород» на 2017 – 2020 роки» ЗОКП «Міжнародний аеропорт Ужгород» на період з 02.01.2017 по 31.12.2020 у сумі 29 027200 грн, є **допустимою для конкуренції** відповідно до статті 6 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».
- (112) Наведені в цьому рішенні обґрунтування та висновки застосовуються виключно для цілей застосування положень Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та не охоплюють правовідносин, що регулюються Законом України «Про захист економічної конкуренції».

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7 і 16 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 8 і 10 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та пунктом 14 розділу IV Порядку подання та оформлення повідомлень про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 04 березня 2017 року № 2-рп, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 04 квітня 2016 року за № 501/28631, зі змінами, затвердженими розпорядженням Антимонопольного комітету України від 13 вересня 2018 року № 18-рп, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 27 листопада 2018 року за № 1337/32789, на підставі інформації, наданої Управлінням комунальної власності Бердянської міської ради, Антимонопольний комітет України

ПОСТАНОВИВ:

1. Визнати, що державна підтримка у формі внеску в статутний капітал підприємства на поповнення обігових коштів з дозволом використання як поточних, так і капітальних видатків на здійснення заходів, пов'язаних з інфраструктурою та обладнанням, які необхідні для виконання таких заходів, як керування повітряним рухом, рятувальна та пожежна діяльність, охорона правопорядку, митний контроль та інша діяльність, необхідна для захисту цивільної авіації від правопорушень або незаконного втручання, що виділяється на підставі рішення Закарпатської обласної ради № 608 від 22.12.2016 «Про Програму підвищення ефективності функціонування Закарпатського обласного комунального підприємства «Міжнародний аеропорт «Ужгород» на 2017 – 2020 роки» Закарпатському обласному комунальному підприємству «Міжнародний аеропорт Ужгород» на період з 02.01.2017 по 31.12.2020 у сумі 759 500 гривень, **не є державною допомогою відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».**

Пункт 75 цього рішення є обов'язковим до виконання.

2. Визнати, що державна підтримка у формі внеску у статутний капітал підприємства на поповнення обігових коштів з дозволом використання як поточних, так і капітальних видатків для покращення інфраструктури та підвищення техніко-економічних показників, що виділяється на підставі бюджетного запиту відповідно до рішення Закарпатської обласної ради № 608 від 22.12.2016 «Про Програму підвищення ефективності функціонування Закарпатського обласного комунального підприємства «Міжнародний аеропорт «Ужгород» на 2017 – 2020 роки» Закарпатському обласному комунальному підприємству «Міжнародний аеропорт Ужгород» на період з 02.01.2017 по 31.12.2020 у сумі 29 027 200 гривень, **є державною допомогою відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».**

3. Визнати, що державна допомога, у формі внеску у статутний капітал підприємства на поповнення обігових коштів з дозволом використання як поточних, так і капітальних видатків для покращення інфраструктури та підвищення техніко-економічних показників, що виділяється на підставі бюджетного запиту відповідно до рішення Закарпатської обласної ради № 608 від 22.12.2016 «Про Програму підвищення ефективності функціонування Закарпатського обласного комунального підприємства «Міжнародний аеропорт «Ужгород» на 2017 – 2020 роки» Закарпатському обласному комунальному підприємству «Міжнародний аеропорт Ужгород» на період з 02.01.2017 по 31.12.2020 у сумі 29 027 200 гривень, **є допустимою відповідно до статті 6 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».**

Відповідно до частини десятої статті 11 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» Антимонопольний комітет України може відкликати прийняте ним рішення, якщо воно прийнято на підставі недостовірної інформації, що

призвело до прийняття необґрунтованого рішення, та прийняти нове рішення у порядку, встановленому цією статтею.

Головуючий –
перший заступник Голови Комітету –
державний уповноважений

О. ПІЩАНСЬКА